

De perfin JM van Nederlands Indië

Door: Nico van der Lee; uit: Perfinpost nr. 141, september 2022

Pas geleden kreeg ik onderstaande scan (zie afbeelding 1) toegestuurd met de vraag wat ik hier van vond.

Afb. 1: Nederlandse briefkaart afgestempeld in 1882 met JM erin geperforeerd

Ik herkende de perfin direct: JM van Jean-Pierre Moquette van Nederlands Indië. Wat doet die nou in een Nederlandse briefkaart?

Dit was voor mij voldoende aanleiding dit artikel te gaan schrijven.

Rond 2010 heeft Jacq van der Hoorn een artikel geschreven (zie Perfinpost 100) waarin hij een brief toont met dezelfde perforatie (zie afbeelding 2). Hij waarschuwt dat deze perfin vals is.

Afb. 2: Brief met de perfin JM in zegel van Nederlands Indië

Ook hebben we een keer een losse perfin JM in de veiling gehad (zie afbeelding 3). Op dat moment was de geschiedenis van deze man mij nog niet bekend.

Afb. 3: losse perfin JM

Wie was Jean-Pierre Moquette en wat heeft hij zoal gedaan en gemaakt?

Een uitstekend en uitgebreid artikel van Hans Kruse dat op de site van de Studiegroep Zuid West Pacific (ZWP) staat geeft daar prima antwoord op. U kunt het hele artikel lezen op <https://www.studiegroep-zwp.nl/punt/moquetteartikel.htm>
Enkele delen ervan herhaal ik hieronder:

Wie was J.P. Moquette?

Iedere gevorderde verzamelaar van de Nederlands Indische posthistorie van voor 1900 is wel eens geconfronteerd met de "creaties" van Jean Pierre Moquette. Moquette was, naast administrateur bij verschillende suikerfabrieken, een handelaar in postzegels te Soerabaija. Als handelaar in

postzegels werd hij internationaal beroemd/berucht door de Portvrije enveloppen van het derde Landbouwcongres in 1878 te Soerabaija. Daarnaast is hij bekend van de "manipulatie" van officiële postwaardestukken en post- en portzegels. De drijfveer achter zijn handelen was hoogstwaarschijnlijk van financiële aard, ingegeven door de malaise in de suikerindustrie in die tijd.

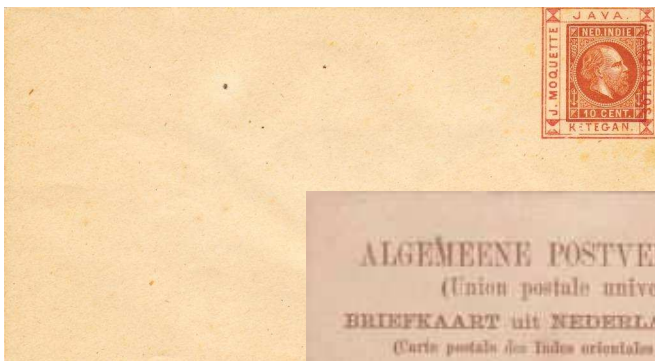
Naast de filatelie en het werk in de suikerfabriek had hij ook nog tijd voor innovaties in de suikercultuur. Zijn onderzoek naar het rietzaaien en -kruisen was baanbrekend. Hiervoor werd hij in 1898 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Na zijn loopbaan in de suikerindustrie stortte hij zich op de numismatische studies en werd conservator van het door hem opgerichte Indische Numismatische Kabinet. Zijn standaardwerk "De munten van Nederlandsch-Indië" verscheen in de jaren 1906-1910 in het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Ook deed hij veel onderzoek naar mohammedaanse grafinscripties en de oude geschiedenis van Noord-Sumatra en het Maleise schiereiland. In 1924 werd hij benoemd als correspondent voor de Koninklijke Academie van Wetenschappen te Amsterdam. Op 26 februari overleed Moquette op zeventigjarige leeftijd.

De "Creaties" van Moquette

Van Moquette kennen we zowel postwaardestukken, postzegels als portzegels die door hem zijn gemaakt/gemanipuleerd.

Daarna worden veel van zijn creaties getoond en beschreven, waaronder de brief met perfin die hierboven getoond is. Hier vindt u daarvan een paar voorbeelden.

Hans Kruse sluit zijn verhaal als volgt af:

Hoe moeten we Moquette plaatsen?

*Vanaf 1878 is er een levendige discussie geweest over de “creaties” van Moquette. Enkele hiervan zijn zelf gedurende lange tijd opgenomen geweest in diverse officiële catalogi! Hij is beticht van vervalsingen en berucht vanwege zijn quasi officiële maakwerk. Iedereen mag hierover zijn eigen mening vormen. **In mijn ogen heeft hij een plekje verworven in de posthistorie van Nederlands Indië. Verzamelwaardig als officiële stukken zijn de “creaties” zeer zeker niet.** Als curiosa, tijdsbeeld of bijzondere studie kunnen ze wel een plaats krijgen in een uitgebreide verzameling van posthistorie van voor 1900. De enveloppen, post- en portzegels worden nog regelmatig op beurzen, veilingen en internet aangeboden.*

Met de donker gedrukte “conclusie” ben ik het geheel eens.

Als we nu naar de perforatie JM kijken dan kunnen we dus zeggen dat het maakwerk is. Naar mijn mening kunnen we niet zeggen dat de perforatie vals is; de perforator is echt gemaakt in opdracht van Jean-Pierre Moquette. Alleen was de reden niet om diefstal te voorkomen maar om financieel voordeel te behalen.